

Præsten C. F. Junghans og hans Optegnelser 1793—1829.¹

Ved Pastor G. Schousboe-Jensen i Buerup.

VINTEREN var hidtil taalelig, meget afvekslende, der ikke var fordelagtig for svagelige, jeg blev angreben af Gigt i min Hofte, der vel uldmede i Efteraaret, men tog saaledes til, at jeg med dette Aars Begyndelse maatte henvende mig til Lægen og imidlertid holde mig inde over 4 Uger; nu kan jeg igen, Gud være lovet, forrette mit Embede, dog ikke uden megen Ømhed i Hoften, men saavel Lægen som jeg haaber det bliver bedre, naar Mildhed kommer i Luften og Foraaret indfinder sig. Kornpriserne de samme som ovenmeldt. D. 1. Febr. Vinteren, der vedblev at være taalelig og afvekslende, blev afløst af Foraaret, hvilket var mildt og gav Landmanden got Haab, dog infant sig i May saadant vaadt Vejr og Nattekuld, der standsede i sær Græsset, saa at man tvivlede om at faa synderlig Høe, dog Tvivlen hævedes formedelst Juny Maanedes Mildhed og Høebierningen blev imod Forventning rigelig — ogsaa var Veirliget i Græssletten medholdende intil denne Dag. Ald Slags

¹ Slutning. Se „Fra Ribe Amt“ 1907 og 1908.

Korn, Havre untagen, som led meget formedelst For-aarskulden, tegner sig særdeles got. Aaret har ellers hidtil været eet blant de besværlige for disse Egne, thi ey allene feylede Boghveden for os, men de øvrige Kornsorter havde man ikke saa klækkeligt af, som man ved Høsten meente. Hvortil kom, at de vare lavere i Prisen end man kunde formodet, der forvoltes ved at Udførsel ikke skeet til Norge som sædvanlig. Rug kostede 3 Rdlr., Byg 1 Rdlr. 4 Mk., Havre 1 Rdlr. 8 Sk., Boghveden til en Tiid 4 Rdlr., ned ved Sæde Tiiden kiøbdes den for 2 Rdlr. 4 Mk. Cour. Den Svenske Regering havde paalagt saa høye Afgivter af Korn fra Danmark, at ingen Handlende kunde forsende Kornvahre derhen. Ogsaa Qvægghandelen var heel ufordeelagtig for Landet; ikkun Holsten kiøbde, og mangel paa Penge ved disse forvolte at disse maatte indskrænke deres Lyst til det Nødvendigst. Landets Penge har endnu ikke hævet sig. Coursen er den samme som forhen 375, men høyere end til 10 Sk. Cour. har Rbdlerne. endnu ikke kunnet hævet sig — for nærværende gælder den ikkun 9 Sk. Lidet er Sølv, dog betales heromkring alt i Sølv, Papiirpen-gene ere og iblant Folket ikkuns faae, og dog stige de ikke! D. 30. Julij. . . . Vor Høst her var heldig i Hensigt til Vejret, ogsaa var Grøden temmelig god, Boghveden tegnede sig ypperlig, men indfaldende Nattefrost i August forvolte at den blev maadelig, dog takke vi Gud, at den blev og var rigere end det afvigte Aar. I andre Egne af Landet var Høsten besværlig. I øvrigt er dette Aar Misvæxt over en stor Del af Europa, i sær i England og Frankrig, hvilke Lande maae søge Korn fra Africa og America. Priserne ere desaarsag temmelig store her, thi her op-

kiøbes alt hvad sælges kan. I Sæde Tiiden kostede Rugen fra 3 Rdlr. til 4 Rdlr. Cour. Mange Steder blev Rugsæden ikke lagt formedelst indfaldende Frost og Snee sidst i Octobr.; i Novbr. og Dcbr. infalt nu og da temmelig stærk Frost og Snee, der ved Aarets Ende forandredes. Stormveyr og stærk Frost infalt imellem Juul og Nye Aar. Kornpriserne ere nu: Rugen til 4 Rdlr. 3 Mk., Byg til 3 Rdlr., Havre 10 Mk. à 2 Rdlr.; Boghvede som stærk søges til Brændevin koster 3 Rdlr. 2 Mk. til 4 Rdlr. Alle forvente et meget dyrt Korn Aar. Men Gud lave det til det bedste. Ham være Tak og Priis fordi (vi) i Fred kan med glade Hierter ende Aaret.

Den 31. Xbr. 1816.

C. F. Junghans.

Hidtil var Vinteren usædvanlig mild: ikke noget Frost at regne paa og Regn istedet for Snee, men tillige jevnlig Stormvinde, næsten bestandig vestlige Vinde. Kornet har været i bestandig jevn Stigende; da Udlandene have Mangel er saare meget opkøbt af alt Slags her. Nu er Rugen over 5 Rdlr., Byg til 4 Rdlr., Havre 2 Rdlr., Boghveden er endnu ingen Priis paa, det steeg indtil 4 Rdlr., saa længe man turde sejle; med Foraaret ventes høye Priser, hvorfor her i Landet foranstaltes Oplag til saadanne Priser som den Trængende kan taale, hvilke dog næppe bliver under 5 Rdlr. for Rug, og 20 Mk. for Byg. Den 1. Marts. En Collect er sket til Ringsted Kirkes Istandsættelse, den beløb af Anst Sogn Cour. 3 Rdlr. 1 Mk. 4 Sk. og af Giesten Sogn 1 Rdlr. 4 Mk. 4 Sk. I dette Foraar bliver Anst Skole hensigtsmæssig indrettet i følge Forord. af 29. July 1814. Efter megen Corre-

spondence og Hindring kom det saa vit, der dog ikke var skeet, dersom jeg ey havde paataget mig det og paa egen Bekostning lader sætte et Fag til, samt tilskyder alt hvad Istandsættelsen koster over 106 Rdlr. 2 Mk. 2 Sk. af Districtet og 76 Rdlr. 3 Mk. 8 Sk. Cour. af Kirkeeyerne. Kornpriserne ere i Stigende til 6 Rdlr. Td. Rug, 3 Rdlr. 2 Mk. Td. Byg, 2 Rdlr. Td. Havre, 4 Rdlr. Td. Boghvede. April Maaned medførte stærk Nattefrost, der vel vil have Indflydelse paa Vinter Sæden, ogsaa paa den tidlige Foraarsæd. 1. May. Foraaret var meget vaadt med næsten vedvarende vestlige Vinde. Kornpriserne steg ikke, men jævnt hen gjalt Rugen her omkring 5 Rdlr. Cour. Med Høsten steg denne Artikel ubetydelig. Ligesom Foraaret blev Sommeren hidtil ogsaa vaadt med Vestvinde, der forvolte at Græsletten var meget besværlig; endnu denne Dag har jeg ved Søen et Stykke Eng uslaaet. Vort Høe i Aldmindelighed kom ey heller saa betiids og saa got i Huus som sædvanlig og som ønskedes. Med Hundedagenes Ende forandredes Vejret. I Dag begyndte vi at høste. Under 22. July er fra Rentekammeret bekientgiort den Kongelige Resolution at med dette Aars Begyndelse er Arealskatten paa Præstegaardes Jorder i Danmark ophævet, hvorimod der skal svares oprindeligt af hver Tønde Hartkorn 1 Rdlr., saa Præstekald ere blevne aldeles befriede, ogsaa for Tiende Afgift. Forskiællene paa Afgiften af min Præstegaard er betydelig i Aar. Min Arealskat af 136 Tønder Land var oprindeligt 12 Rbsk. af Tønden; dette 17 Gange høyere var blevet 289 Rdlr., derimod 1 Rdlr. af Tønde Hartkorn 17 Gange bliver af 6 Td. 1 Skp. 3 F. 2 Alb. ikkun 106 Rdlr. 7 Sk. Dette den 25. August. Høst Vejret blev ikke længe efter Ønske, men Regn og fug-

tig Veyrlig gjorde den ligesaa langvarig som vanskelig, hvorved en stor Del af ald Slags Korn blev meget maadelig bierget — meget ganske udueligt til at lade tærskes. Boghveden tog paa Roden Skade næsten over alt ved et infaldende Stormveyr. Rugen er langt fra ikke saa giftig som haabedes saa det synes som dette Aar skal blive et dyrt og meget besværligt Aar for den fattige i sær. Allerede nu dette skrives koster Rug 5 Rdlr. Cour., ja vel derover; for Boghvede bydes 5 Rdlr., men intet at faae. Vore Papiirpenge stige fast hver Postdag, nu gielder 1 Rdlr. N. V. med 15 Sk. Dette Aar holdtes Jubel Fæst i Anledning af Reformationen udi 3 Dage, den begynte med 31. Oct. Den Augsburgske Confession blev da af Kongen givet til et hvert Pastorat, ogsaa udkom der et Hyrdebrev til Præsterne fra Rigets og Hertugdømmets Bisper, begge opbevares ved de kongelige Andordninger. Vinter Sæden er i Aldmindelighed nyelig bleven lagt, svagt var Kornet, og noget langsomt fremspirer den. Dette den 13. Novbr. Vinteren infant sig med stærk Frost og Snee, der dog afveksledes med Tøveyr, og derhos stormende Vinde eller usædvanlig Mildhed. Aaret endte vi i Fred og Roe. Gud være Ære og Priis for Alt.

Den 31. December 1817.

C. F. Junghans.

Aarets første Dag blev her i Kirkerne collecteret til den brandlidte Bye Neustadt og der blev da indsamlet af Andst Menighed 2 Rdlr. 2 Mk. 12 Sk. Cour. og 4 Rbmk. 14 Sk., af Giesten Menighed 1 Rdlr. 2 Mk. 4 Sk. Cour. og 3 Rbmk. 8 Sk. Vinteren var dette Aar blandt de taalelige og milde, kuns liden

Frost og Snee, men megen Regn og for det meste Vestlige Vinde, der førte Vaadhed og Fugtighed med sig og vare undertiden stærkt stormende. Den svage Rug Sæd vant ikke ved dette Veyrlig. Foraarstiden infant sig, under hvilken det afveksler med Regn og Nattefrost, der ey heller fremmer Rugsæden, man frygter ikke uden Grund at her bliver Misvæxt i Henseende til denne. Landets Papiirpenge har stadig og mærkelig forbedret sig, saa at en Rigsbdlr. N. V. nu gielder næsten 20 Sk., hvilket forvolder at mange, som ikke ved at kiøbe Ejendomme have været forsigtige nok til at giøre Regning paa Coursens Forbedring, bringes i stor Forlegenhed og maae igien forlade det kiøbde med stort Tab. Pengelaan er høyst vanskeligt at faae, saa Udsigterne for Debitorer ere for nærværende mørke. Kornpriserne ere ikke stegne, men snarere faldne, og den Handel næsten standset — ogsaa en Følge af Coursens Forbedring samt Mangel paa Penge; dog Landet har neppe meere Korn nu end det selv kan behøve. En mærkelig Tildragelse intraf i Giesten Sogn 2. Paaskedag den 23. Marts. Den Dag var en meget svær Storm, der ved Middag blev paa det stærkeste. Da Gudstjenesten var endet i Giesten Kl. 1³/₄ forlod med os øvrige ogsaa en Kone der havde holdet sin Kirkegang — og den Kone som havde ført Barnet til Daabspublicationen — Kirken; de skulde til Hjemmet over en lille Aae, hvorover var Bro. Da Vognen kom paa Broen løftede Stormen Vogn Kurven fra Undervognen og kastede den med de i samme siddende 5 Voxne Mennesker og 2 Børn need i Aaen, og Kurven med Tilbehør falt oven paa de fleste af dem, kuns Kudsken kom ved et Spring til at staae uden for — han maatte slippe Hestene for at

redde Menneskene og det lykkedes ham; ogsaa det spæde Barn var uden for, det svømmede i Christen Tøjet. Alle kom derfra med Livet, Barnet og, men det døde andendags Morgen. De andre ere nu igien i Helbreds Tilstand. Den 31. Marts. Ved et kongeligt Brev af 6. April er Rigsbanken bleven Nationalbank. Med 1. August skal den halvaarlige Cours ophøre og en Qvartal Cours tage Begyndelse. Betalingsmiddel skal herefter være reed Sølv, eller i Papiir efter denne Cours. Sølv Værdien 375 hidtil betales fra den Tiid med Rbdlr. r. S. Bestemmelser ventes nøyagtigere med første i denne for Landet vigtige Sag. — Dette Foraar har hidtil været vaadagtig, saa Havren endnu paa sine Steder ikke hidtil den 13. May er blevet saaet. Denne 13. May henvendte min gode gamle Fader Justitsraad Hans Junghans i Colding i sit 93de Aar. Fred med hans Støv! — Siden den 13. May hidtil have vi her havt, at regne paa, bestandigt tørt Veyr, ledsaget med megen Varme, der giver for os ikke de gladeste Udsigter i Hensigt til Kornhøsten. Græssletten har man nu i Almindelig(hed) Ende paa, den falt let og behagelig for Arbeyderne, da Engene og Kiærene vare saa tørre som de ikke mindes at have været; men det samme vedholdende Tørveyr forvolder at Vaarsæden, deraf i sær Boghveden, næsten er bortsveden paa de fleste Steder, Havren sat meget tilbage, Bygget for tidlig taget. Rugen synes god i Axet, men overalt tynd. Stor Mangel var bleven paa Brødkorn om ikke Østersøisk Rug var inført, der tillige voldte at Prisen blev taalelig. Rug gielder 5 Rdlr. 2 Mk., Byg dyrere, kostede 4 Rdlr. 2 Mk. à 4 Mk. En stor Del, Gaardmænd endog, maatte kiøbe af begge Slags. Nu staaer Høsten for. Den 26. July døde vores

gode Biskop Victor Christian Hiort i sit 53de Aar, kom Dagen før syg hjem fra fuldendte Visitats. Siden den 19. Juny, der han med Stiftamtmanden vare her at recreere dem paa Tilbagerejse fra Colding, efterat have opvartet Kongen (Biskopen paa Christiansfelde) skal han ikke have befundet sig vel. Han var almindelig yndet for sin blide og gode Character og Omgang. Et sørgeligt Dødsfald for hans efterladte Enke og talrige uforsørgede Børneflokk! Blant hans Venner var Hr. Amtsprovst Høxbroe med mange flere Præster af Omegnen ved hans Jordefærd den 31. Julij; og han foreslog da et Sammenskud for Enkefruen at levere inden Juny Termin 1819 — tegnede sig selv for 100 Rdlr. H. Cour.; der blev paa denne Maade gjort paa Stedet et Sammenskud af 665 Rdlr. H. Cour. Herren lade det som insamles vorde velsignet for Modtagerinden! Fra 1. August er Nationalbank Coursen for den og 2. Maaneder 250, det er 1 Rdlr. 24 Sk. imod 1 Rdlr. S. V. altsaa imod hver Specie $2\frac{1}{2}$ Rdlr. N. V. — Høsten begynt den 10. August. Veyret var som det hidtil havde været tørt og Luften varm, saa Høsten var i Almindelighed hastig endet. Paa vores Egn, og saavit høres, er Rugen fortræffelig til Brød, men giver ikke af sig som haabedes og overalt er i Travetal almindelig $\frac{1}{3}$ Deel, deraf mindre end forrige Aare, Straaet meget kort og Negene smaae. Bygget havde paa mange Steder skeet stor Skade formedelst det vedvarende tørre Veyr, Havren ligesaa og Boghveden var hos os i sær næsten forsvunden; jeg havde saaet $8\frac{1}{8}$ Td. og fik deraf ikkuns $1\frac{1}{2}$ Læs, hvoraf kan ventes maaske 4 Skpr., allene brugeligt til smaa Creature. Cartoflerne hensvant og i Jorden, saaledes tegner sig Fremtiden saare besværlig, ja bedrøvelig for disse

Egne i sær; men Herren kiender Hielpemidler, og vi vil kaste vor Sorg paa ham! Foruden den erholt opdagede gode Mose i Præstegaardens Fæled er ogsaa nu fundet Mergel af særdeles god Qvalitæt, hvilket jeg agter at benytte mig af. Den 3. Septbr. Efter 3. Forsøg at opgrave Mergel befantes, dette ikke kunde skee med Held, da Vandet i Bunden slog op naar der var gravet et Par Sped af Mergel — dette staaer nu hen til en anden Tiid og Leilighed. Som foran meldet tegne det meget besværligt; thi det erfares at Misvæxt har været Aldmindelig i Landet, hvortil kommer at der opkiøbdes Byg og Havre i Efteraaret til Udlandet; Bygget steg derover til 5 Rdlr. og Havre (god) til 2 Rdlr. 3 Mk. Cour. Af min heele Rug faaer jeg ikkuns faae Tønder at sælge, og de fleste Gaardmænd gaaer det ligesaa. Jeg maae berede mig paa at kiøbe Byg, Malt, Gryn og Havre for 200 Rdlr. Rug er næppe at faae til Kiøbs uden i Møllerne og koster der 4 Mk. 8 Sk. Cour. Skieppen, Byg 4 Rdlr., Havre 2 Rdlr., Boghvede er ikke at faae her — i Holsteen har denne Sæd lykkedes, ved Hadersleb har den været solgt for 5 Rdlr. Tønden. — Af vore Tropper fra Frankrig ere nogle hiemkomne, de ventes alle at være hiemme inden 10 Januar. Det kommer nu an paa om Frankrig vil blive rolig, da der ere Partier imod værende Regering, og den unge Napoleon med Moder have der et ikke lidet Antal af Tilhængere. Det har været et mageløst Efteraar i Henseende til Mildhed. Qvæget gik ude til December Maaned og vilde hellere været ude end hiemme, nogle faae Nætter og Dage har det frossen noget. Sneer er der ikke falden hidtil og meget lidet Regn, saa mange Steder lider stor Mangel paa Vand. Veyrliget er som det

hidtil for det meeste har været, saa mildt som om det var ind i Foraaret, man er med Behag i Luften endnu de sidste Dage i Aaret. Det fryder i sær den Fattige, og Fodertrang haabes at blive mindre end ved Michaelis Tiid kunde været at forvente. Vi ende Aaret saaledes, erkjendende Guds velsignende Forsorg, og i Fred og Rolighed prise vor Gud!

Den 31. December 1818.

C. F. Junghans.

Aarets Begyndelse skeete, som det endtes med Mildhed, der fremdeles blandedes med Væde. Sneer er der til denne Dag ikkun falden lidet af og siælden, som strax bortsmeltede. Frost have vi ikke heller havt, at regne paa. Meget Qvæg er hist og her slaaget ud for at bierge sig om Dagen. Saa Veyrliget til denne Dag meer har lignet Foraars Anbrydelse end Vinter. Vestlige og sydlige Vinde have hersket hidtil. Netop i Dag er Vinden gaaet paa Øster. De Fattiges Antal formeeres daglig og Kornmangel saavel til Sæd som til Brød synes at true disse Egne, men da man haaber Inførelse heraf fra fremmede Steder, naar Skibene sikkert kan seyle, saa vil vi underholde Haabet at den gode Gud afhielper Mangelen. Den 1. Marts. (2 Gaarde brænder, den ene assureret). Foraaret kom — alt tegnede til et ret velsignet frugtbart Aar. Landmanden stræbde, Vaarsæden lagdes tidlig; strax efter Paaske infalt østlige og nordlige Vinde og Tørveyr, der vedvarede; Jorden savnede Vædske og sukkede efter denne. Anden Pindsedag faldt en mild Regn, vi glædedes, men Natten derpaa frøs det stærkt og Dagen derefter var klart Veyr hvorved Sæden tog Skade, det blev ved at blæse og fryse

et Par Nætter derpaa, og klart Solskins Veyr om Dagen, beskadigede Rug Sæden meget; allerede er nogle som i Skrave Sogn have omhøstet deres Rug! Det seer sørgeligt ud paa Mark og Eng; en mild og god Regn kan hielpe meget — den Gud snart give. — Stiftet har nu faaet en Biskop Herr Stephan Tetens; han var Stiftsprovst i Odense. En god Mand. Den 5. Juny. — Den 6. Juny foretog jeg mig en Reyse til Husum for at besøge min ældste Søster efter hendes Begiær; paa Reysen did, directe fra Apenrade, var den overalt beskadigede Rug en sørgelig Gienstand for Øyet, og ligesaa tilbage over Flensborg. Jeg haabede ved min Hiemkomst at her var faldet Regn hvorved Korn og Græs var bedredes, men ney, tvertimod havde man her været underkastet brændende Heede om Dagen og Kuld om Natten, hvorved Alt saa bedrøveligt ud. Af Rug ventes ikke her i Sognene (enkelte Mænd untagen) at faae Udsæden. Havren er paa de skarpe høye Marke hensvunden, paa de lavere synes den endnu at staae til Redning, Bygget ligesaa, Boghveden begynder først at fremkomme, hvoraf det tidlig saae er borte. Igaar den 21. Juny var det en stærk og kold Norden Vind. Idag synes Veyret stærkere, hvorved falder nogen Kule Regn. Saaledes som det er her, skal det være paa samme Strøg igiennem Slesvig, Holsten, Mechlenborg og Preussen. Gud see i Naade til os. — Efter megen lidet Regn i den forløbne Tiid, men desto oftere og stærkere Torden, infant Høsten sig med August Maaned. Af min Rug Avl venter jeg mig ikke 4 Tønder efter ved 15 Tønders Udsæd. Bygget er nogenledes i Sognene, men Havren overalt saare lidet. Straaet paa Alt meget kort. Boghveden staaer overalt got, om Gud vil at den maae bebares

for os. — Denne blev temmelig god. Efter Høsten gav Rentekammeret, paa de mange Klager som vare inløbne over Misvæxt paa Rugen, Haab om Laan til Sæderug under Vilkaar som ikkun faae kunde erholdet det paa; men indtil denne Dag den 28. Oct. er intet videre bekientgiort derom. De forgiældede have ansøgt om Lettelse i Skatterne. Imidlertid have de Fleste i Sognene faaet Rug Sæden lagt. Sæderug, som der strax efter Inhøstningen blev begieret til 12 Rdlr. Hamborg Cour. for Tønden, kiøbdes da Sædetiiden kom for 5 Rdlr. og tilsidst for 4 Rdlr.; jeg som kiøbde blant de første, gav 4 Rdlr. 4 Mk. Pengemangel hos Kiøberne og Pengetrang hos Sælgerne forvolte denne lave Priis, og biedrog hertil Inførsel fra fremmede Stæder. Byg kiøbes for 1 Rdlr. 4 Mk., Boghvede ligesaa, Havre er kiøbt for 1 Rdlr. 2 Mk. — I August Maaned opvakdes Pøbelen i Kiøbenhavn imod Jøderne, den gik ind i deres Bolig og ødelagde hvad dem tilhørte, slog Vinduer ind m. m. Opløbet blev efter nogle Dage dæmpet, dog vedblev Patroiler, som endnu skal efter Sigende vedvare. Først i denne Maaned skal Bønderne have opført sig oprørske ved Søe Sessionen som blev holdt paa Frideriksberg. — Uvillie mod Jøderne reistes og i Odense, Helsingør og flere Stæder i Riiget, og lidet førend det yttrede sig i Kiøbenhavn, var Had og Misundelse udviist imod dem i Hamborg og i flere store Stæder i det Tydske Riige. Gud unde os for alle Ting invortes Roe! Imidlertid var det saare ønskeligt om Skatterne kunde lindres; thi de ere saare trykkende. Den 28. Octobr. — Kornpriserne stege ikke heromkring, men den blev lavere paa Rugen, som ved Aarets Ende kiøbdes hertil fra andre Egne for 3 Rdlr. til 20 Mk. HC. Urolighederne

imod Jøderne standsede, kuns at de ikke uldme! Til hiine videre ommelte Bondeuroligheder hørte man ikke videre. — Til Biskop i Herr Tetens Sted, som blev flyttet til Biskop over Als og Ærøe, der har faaet sin egen Biskop, haver Stiftet faaet Dom Provsten fra Roeskilde Herr Hertz, Dctr. Theologiæ; han flytter hertil med Foraaret. — Vinteren begynte tidlig og er ved Aarets Ende stræng med Frost og Sne. Gud være lovet som gav os en god Ende paa Aaret.

Den 31. December 1819.

C. F. Junghans.

Med Aarets Begyndelse styrkedes Vinteren, stærk Frost og megen Sne med Blæst, hvorved Samfærselen næsten standsede for en ikke kort Tiid; dog mod Slutningen af Marts Maaned var Sneen næsten forsvunden. Fodermangel var næsten overalt, som aarsagede at en stor Deel maatte i Marts Maaned slaae deres Qvæg ud og i April Hæste, mange maatte sælge af Hæst og Qvæg og tage derfor hvad de kunde faae, deals af Trang paa Foder og Mangel paa Græs, deals for at købe det fornødne Korn. Gode Kjør købdes da for 3 Rdlr., og temmelig gode Hæste for 20 Rdlr. Meget besværlig var Tiiden for Landboerne. Næsten hver Mand her i Sognene maatte købe Korn til Brød. Gaardmændene havde noget at gjøre Omsætning med, hvorved de kunde faae de fornødne Penge hertil, men Husmænd og saadanne som allene ved Arbeydet kunde haabet at fortiene Brød, de leed saa meget meere som de ikke kunde faa Arbeyde, ey heller paa den strænge Vinter kunde komme ud at bede om Hielp. Under denne de Fattiges Tilstand gav Gud mig Hierte til at komme dem til Hielp med at give de meest Trængende

Rug til Brød efter deres Familiers Størrelse. Her vrimlede af Betlere omkring os, hvorhos jeg ikke veed at nogen blev uhjulpen. Af min Korn Tiende til Beløb i Skieppen ved 84 Tdr. Rug, solgte jeg allene 28 Tønder, af hvilke de 18 vare omsatte til Byg og Boghvede; thi jeg lindrede Yderne ved at tage imod hvad Korn de kunde yde i Stedet for Rug. De Ydere som skulde betale reede Penge lindrede jeg og, enhver efter sine Vilkaar. Gud være lovet, som lavede det derhen at Kornpriserne vedblev at være lave. Rug kiøbdes i Foraaret til 15 Mk., Boghvede og Byg 10 Mk., Sædehavre ligesaa for den hvide, men 8 à 9 Mk. for den graae blandede. Pengemangelen er stor, Skatterne trykkende, Jordegods falden dybt, ingen Intægt for Bonden, hvilket forvolder fast daglige Udpantninger, Indførsele og Salg af Gaarde og Jordeyendomme! Imidlertid er Haabet ikke tabt til Guds Forsyn om bedre Tiider for Landet. Vor gode Biskop Hertz med Familie intraf til Ribe den 8. May, efterat de her hos os havde hvilet Dem et Par Dage. Gud bevare ham, og lade ham længe være Stiftets Biskop, og hans Hustru leve med ham! Den 16. May. Under 23de May tilskrev han dette Amtsprovsties Hr. Provst og Præster . . . Kornpriserne faldt immer og det indtil Høsten, som begyntes her sidst i August. Veyret for samme var i det heele ikke vanskeligt. Stor Velsigelse af Rug, Byg og Havre have vi inhøstet, ogsaa Boghveden var upaaklagelig. I Mands Minde har man her ikke havt saa riig en Rughøst. Den 16. September. — Kornpriserne bleve ved at falde, man kiøber Rugen nu for 9 Mk. d. HC., Byg for 1 Rdlr., Havre for 3 à 4 Mk. og Boghvede for 8 Mk., men alle er af den Formodning at disse Priser ikke kan staae

længer end til Skibsfartens Aabning. Kongen har til Lettelse paabudet 4 Skp. Rug og 4 Skp. Byg (her i Sognene leveres Rug for Byg) at betale i Skatterne efter sidste Capitels Taxt. Denne er 5 Rbm. 2 $\frac{1}{2}$ Sk. Sølv pr. Skieppe altsaa over 4 Rdlr. HC. pr. Td., hvilket er en stor Lettelse for Landmanden. Vinteren begynte med November Maaned temmelig jevn intil sidst i denne Maaned da Frosten blev stærk og vedvarer endnu; ingen Snee at regne er falden. Revolutionerne i Spanien, Portugal og Neapel, skioldannende Partier næsten i alle Europæ Stater, ville vi ønske og bede Gud at sette Grændser og tilintetgiøre, og derimod udbrede Enighed og Fred. Overladende os til hans Fader-Forsorg takke vi ham for hans Velgierninger og glæde os ved at ende dette Aar i Fred.

Den 31. December 1820.

C. F. Junghans.

Aaret begynte vinterligt, men hverken stærk vedholdende Frost eller synderlig Snee falt; tidlig meldede Foraaret sig og April Maaned har været meget liig en Sommermaaned, saa Landmanden fra den Side har havt Anledning til at glæde sig; derimod har han savnet hvad han skulle reede med for sig. Uagtet den Velsignelse af Korn som Herren gav os sidste Høst, har dog Overskuddet ikke været klækkeligt for ham til hans Udgivter da Kornpriserne have været ualdmindelig lave, skjønt det ikke har manglet ham paa Afsætning til Kiøbmændene; i Efteraaret gaves for Rug 1 Rdlr. 3 Mk., for Byg 1 Rdlr. 1 Mk. 8 Sk., for Havre 5 à 6 Mk., men jo længere det gik ud paa Vinteren jo lavere; nu gives for Rug ikkuns 1 Rdlr. 1 Mk. 8 Sk. i Colding, Byg 1 Rdlr. og Havre 4 Mk. D.

Med 80 Tønder Rug som jeg af min Tiende nødtes til at sælge, da jeg ikke selv kunde rumme det, kan jeg netop betale min Folkeløn for Aaret! Nu slutte man fra mig til Bonden — han er virkelig i høyst forknyttet Tilstand. Ingen Penge og ingen Credit. Daglig høres at Bonden gaaer fra sin Gaard, der sælges til samme lave Priser. Gud give at Regieringen maae finde og nytte de rette Midler til at opretholde Bonden, da han ellers maae gandske synke til Grunde! Den 30. April. — Endnu sank Kornpriserne dybere, Rug til endog 40 Sk., Byg til 32 Sk., Havre 24 Sk., Boghvede gialt 7, 8 à 9 Mk. D. HC. En Commission er nedsat til at finde Aarsagen til de Geistliges Kaars Forringelse. Disse behøver man ikke at lede efter: Skatters, Folkklønningers Forhøyelse, Indkomsters Forringelse, Pengevæsenets Ustadighed, Produkternes lave Priser og mange flere kunde dertil angives. Den 5. May døde Napoleon Bonaparte paa Øen St. Helena. En frygtelig Opstand er skeet af Grækerne imod Tyrkerne. Disses grusomme Fremfærd imod hiine har drevet Rusland til at lade en Armee marsere imod Tyrken, hvori det formodes at Østerrig deeltager ogsaa. For nærværende Tiider den hele sydlige Strækning af Europa fra Strædet til Dardanellerne og hiin side disse i Uro og Opstand! Da derved Korn Udførsel fra Ægypten er standset til Middelhavet, ogsaa fordi Sæden har taget stor Skade i Schotland og England, er Rugen begynt at stige, den betales nu med 5 Mk. Særdeles kolt og tørt har Foraar og Sommer hidtil været her, saa Haabet til nogenledes Høst har været svagt, dog da nogen Regn er faldet paa 8te Dags Tiid, synes Sæden at komme sig, Havre untagen. Af Høe avles ikkuns $\frac{2}{3}$ fremfor ellers. Den

29. July. — For nogle Aar midt under Krigen opstod et Selskab i England, som havde til Formaal at udbrede det Nye Testaments Bekientgiørelse blant Hedningene og alle Religions Partier, samt dets almindelige Læsning blant Christne, det voxede hastigen og udbredtes over næsten heele Europa, saa at der opstod fast i enhver Stat Bibelselskaber, der havde fornemmelig Hensigt til egen Tarv for første; ogsaa i Danmark opstod et saadant, hvortil Bieselskaber i Kiøbstæder og paa Landet, samledes til Moder Selskabet i Kiøbenhavn. I Aaret 1819 fremkom et for Colding og Omegn, til Deeltagelse bleve de omliggende Sognepræster i sær først inbødne, dernæst Sognene. Andst og Giesten Sogne opfordredes af mig i Foraaret til at giøre et Biedrag til Nye Testaments Erholdelse, hvorved i sær de Fattige, som ikke eye det, kunde faae det til Gave, og Andre efter deres Kaar faae det for nedsat Pris. Der insamledes af begge Sogne et Bidrag af 61 Rdlr. 5 Mk. 4 Sk. r. S., hvorfor jeg har modtaget 100 Nye Testamenter af de nyelig reviderede. — Høsten indtraf og Veyret var godt, saa at Neege Kornet kom tørt og got ind. Rugen er bedre end tænkedes, Bygget maadeligt, Havren endnu maadeligere. Boghveden, som nu for det meeste er høstet, synes nogenledes. Kornpriserne ere gandske stille. Den 12. Septbr. — Af de bekomne Nye Testamenterne ere til Skolerne og til fattige Huusmænd givet 58^{ve} — Resten hos mig til videre Anvendelse. Bonden er hidtil siunken dybere. Kornpriserne ere endnu lavere. 1 Rdlr. Td. Rug, ligesaa Byg, Havre 3 Mk. 8 Sk. HC., Boghvede 7 å 8 Mk. Mine Indkomster ere saare forringede; meget besværligt har det været mig at opfylde mine Forpligtelser, nemlig til

rette Tiid at betale enhver. Det ses af den offentlige Tidende, at Kongen har foruden 2 forhen skeete betydelige Laan i Udlandet, nu atter giort et Laan i England paa 3 Millioner Pund Sterling; heraf leveres det halve strax — ventelig for at ophielpe Landmanden. Gid det saaledes skee! Grækerne kiæmpe modigen for deres Frihed. Russiske Keyseren siges at have erklæret Ottmaniske Sultan Krig, da denne ikke har villet antage Forslag til Grækernes Betyggelse. Det Ottomanniske Rige synes i øvrigt at være sin Opløselse nær. I Spanien og Portugal er megen Giæring, i Neapel og Sicilien og flere Italienske Stater ligge Østerrigske Tropper for at tilbagebringe Orden og Roelighed. Vor danske Prinds Christian er i Frankrig, har nu nogle Aar været uden for Riget. Herren som styrer alt og giver at alt skal tiene os til Gode, naar vi elske ham. Ham være Ære og Pris, vi naaede Aarets Ende i Fred.

Den 31. December 1821.

C. F. Junghans.

Vinteren var meget mild, og Foraaret var ikke skarpt. Alt tegnede til et særdeles Frugtbart Aar; Vinteren var vandig, Foraaret ikke tørt, men med Juny Maaned begynte Tørhed. Rugen blomstrede imidlertid heldig nok, men Tørheden blev ved med Varme. Regn fik vi ikke i lang Tiid. Rugen i sær og ald Sæd paa høy Jord tog Skade, Havren svant her gandske bort paa den. Dette forøgede Besværighederne for Landmanden til at bære sine tunge Byrder, da Kornpriserne tillige med Prisen paa Qvæg vedbleve at være de samme lave. Boghveden solgtes endog for 32 Sk. førend Høsten. Under 11. Septbr.

udkom en Forordning om Lettelse i Geistlighedens Skatter, men Lettelsen strakde ikke til mig! — Imod Slutningen af dette Aar begyndte Kornet at stige. Der gives nu 1 Rdlr. 24 Sk. for Rug, 1 Rdlr. 12 Sk. for Byg, 40 Sk. for Havre, hvortil Aarsagen er at det formodes Krig udbryder imellem Rusland og Porten, og Østersøen har ikke Korn til de russiske Tropper. Frankrig meenes og bekrieger Spanien. Gud være Ære og Pris, som lader os, skønt under trykkende Byrder, ende Aaret i Fred!

Den 31. December 1822.

C. F. Junghans.

Vinteren var allerede begynt i det afvigte Aar med Frost, der tiltog alt meere og blev skarpere heele Januar Maaned, i Slutningen af denne falt megen Sne med stormende Vind, saa det blev vanskeligt, dog kuns for faae Dage, at befare Veyene, de 2 sidste Dage intraf en meget stærk Tøe, der atter giver vanskeligt Føre. Siden Aaret 1809 vare mine Indkomster, især den accidentelle, immer blevne formindskede. De i Sognene der havde accorderet min Tiende efter Middelpris af 10 Aars Capitels Taxter var det meget besværligt at svare, hvad de skulde, hvorfor jeg selv gav dem Anledning til at søge Lettelse og Cancelliet bifaldt mit Tilbud at disse istedet for nu 5 Mk. 11 Sk. S. for Skieppe Rug betalte mig i min Embedstiid aarlig 3 Mk. r. S. pr. Skieppe, hvilket tillige har nedsat min Embeds Indkomst, men for alt var Høytidsofferet aftaget, hvorfor jeg den 28. Januar ansøgte Cancelliet at dette Offer maae blive bestemt hvad enhver Confirmeret til hver Høytid skal ofre. Kornhandelen har ikke Freimgang formedelst Vinteren. Fe-

bruar Maaned begynte med Strængthed, Frost og Snee med stormenne Nord Østenvind. En stor Mængde Snee falt og vanskelig blev Samfærselen, endskiønt man med Anstrængelse stræbde at vedligeholde den. Men med Maanedens Ende infandt sig mildere Veyr, der har tiltaget til denne Dag; imidlertid ere endog de store Landeveye paa sine Stæder besværlige at passere. Kornet søges af Kiøbmændene overalt i Landet, og nu gives 2 Rdlr. 1 Mk. D. HC. for Rugen, for Byg 1 Rdlr. 1 Mk. 8 Sk., for Havre 1 Rdlr. — Den befrygtede Krig i Vest Europa, Østens Korn Mangel, vel og forestaaende Fredsbrud imellem Rusland og Tyrken ere Aarsagerne til at det meenes Kornpriserne gaae frem. Qvæget formodes og at faae Træk. — Da ingen Lettelse er ved Forordningen af 11. Sept. f. A. rakt til dette Embedes Skatteafgiver har jeg under 5. Marts indsent Ansøgning om en passende Nedsættelse i Skatterne og ladet medfølge 6 autentiske Dokumenter, som klart lægge Præstegaardens Jorders Ringhed for Dagen og viise at dens Ansættelse til Bankhæftelsen er meere end tredobbelt høyere end Retfærd og Billighed tilstaae ansat til denne Afgift. Jeg har saaledes gjort hvad jeg burde og kunde i denne Sag. Ligesom intet Bidrag til Bibelselskabet skeete i det afvigte Aar fra disse Sogne, saaledes haver jeg ey heller opfordret dertil i dette Aar, da jeg forud vidste at det ikke nyttede fordi Folkets Vilkaar ere ligesaa slette som forhen og Haabet til deres Bedring endnu er svagt, dog begynder at viise en Straale. Endnu staaer hos mig det samme Tal af Nye Testamenter som blev tilovers fra den første Uddeling, da ingen har meldet sig at kiøbe for 20 Sk. med Fradrag endnu af hvad de har bidraget. I den

sidste Fierdedeel af Aaret 1822 modtog jeg til Gavn for Pastoratet 6 Bibler og 10 Nye Testamenter. Af Biblerne fik Andst og Giesten Hovedskoler hver een, Resten staae hos mig. Den 13. Marts. — Ansøgningen om Høytids Offerets Bestemmelse „ikke bevilget“. April Maanedes første Dage vare milde, men dernæst heel igennem skarp, med Nattefrost der endog rakde ind i May. Jorden trænger til Væde, hvoraf intet næsten havdes i f. M. Kornpriserne ere noget stegne. Paa min Ansøgning om Lettelse i Bankhæftelsen har Rentekammeret under 26. April resolveret: „Forbliver ved Forordningen“; muelig en Eftermand heri kan være heldigere. 5. May. — Foraaret skred frem og Haabet om ønskelig Jordens Grøde tog til for Landmanden. Kornpriserne standse og dale. . . 30. Juny. — Veyrliget lader os endnu haabe Velsignelse paa vore Agre, Høet er næsten indbierget under got Veyr intil denne Dag, men nu synes dette at forandres til Vaadhed. Kornhandelen til Udlandet er gandske standset. Den 31. July. — Maaneden var for det meeste vaad, og det Høe som endnu stod paa Marken blev meget maadelig indbierget. Kornhøsten begyndtes, men det gik langsomt med den formedelst det ubestandige Veyrlig. Rugen fik man got i Huus, for det meeste ogsaa Byg og Havre, af Boghveden staar endnu ude den 23. Septbr. Efteraaret var fugtigt og stormende. Den Velsignelse af Korn som vi have indbierget, kan vel afsættes, men endnu til meget lave Priser: 1 Rdlr. 8 Sk. Rug, 5 Mk. Byg og Boghvede, Havre 3 Mk. 8 Sk. Dog de have været lavere; man formoder naar Skibsfarten igien aabnes Priserne da vil stige, eftersom Udførsel haabes; thi det synes at Krig vil opstaae og udbryde med første imellem Eng-

land og Fastlands Magterne, da hiint har erklæret det Spanske America for frit og uafhængigt, hvori Spanien med de øvrige Magter ikke stemme, hvilket Tiden da nærmere vil opklare. Hidtil har Aaret været saare fugtigt og vandigt, derhos stormende. Lovet være Gud, som lod os ende det i Fred.

31. Decbr. 1823.

C. F. Junghans.

Aaret vedblev at være en Afvæxling af Regn, Stormvinde, siælden Frost der da stod ikkuns et par Dage. Kornpriserne forandredes ikke. Ved Skibsfartens Aabning ventedes en Forandring, da Norge er særdeles trængende, men Priserne ere endnu de samme. Den 29. Februar. Den følgende Marts Maaned var meest vinterlig da det frøs jevnlig, hvilket tiltog, saa at her var stærkere Frost den sidste Dag, end man havde havt den heele Vinter. Paa samme Dag kom Storcken hid, som allerede forhen havde været her omkring og seet. — April Maaned vedblev stærk Nattefrost, faae Nætter untagne, der ikke er gavnlige for Vintersæden. De sidste Døgn af Maaneden vare milde og Jorden blev vederqvæget med lidt Regn. May Maaneden vedblev ligesom April at være kold, skarp Luft med Nattefrost; den sidste Dag var Luften varm og Natten mild. — Juny Maaned var blandet med Kiølighed, Varme og Regn, saaledes at Sæden tegner sig temmelig got. . . . I denne Maaned foretog vor gode Konge 'sig en Reyse, efterat have fulgt sin Dronning og Prindsesser til Lovisenlund, herfra igiennem det Slesvigske Øster paa Landet, op igiennem Jylland intil Skagen og tilbage Vester om, og lod sig i hver Kiøbstad forevise Embedsmændenes, ogsaa paa Lan-

det, deres Protocoller, samt eftersaa Skolerne og an-
hørte Underviisningen i de fleste Stæder. Denne Reyse
medtog 7 Uger og hører til Mærkværdighederne under
Kongerne i den Oldenborgske Stamme. Med July
Maaned infant sig got Veyr, Græssletten begyndte og
skred frem. Høsten rakte denne Haanden. Ikke min-
des jeg at denne er gaaet raskere, formedelst det ved-
holdende gode Veyr. Den bør for os regnes iblant
de Gode i Hensigt til Frugten. Kornpriserne ere for
Rug 1 Rdlr. 1 Mk. højest, Byg 5 Mk., Havre 3 Mk.
til 4 Mk. HC. Dette sidste er Udførsel paa til Eng-
land. Man haaber at Prisen paa vore øvrige Korn-
vare skal hæve sig, da der har været maadelig Høst i
Holland og flere Stæder. 30. Sept. — Den følgende
Maaned var Veyrliget meere vaadt end tørt — imid-
lertiid blev Vintersæden her for det meeste lagt. Korn-
priserne dalede endnu, og Haabet er svagt for Land-
manden. 31. Octbr. — November Maaned var ogsaa
raae og vaad dertil meget stormende, stor Skade skeete,
i sær ved Oversvømmelser paa den vestre Kant af
Landene, ogsaa mange flere Stæder, i Sverrig og Rus-
land. Det samme vaade og stormende Veyrlig ved-
blev i December. Den 21. paa Aftenen havde vi en
Orcanagtig Storm, der vedvarede 3 Timer og medførte
megen Skade paa Bygningerne, Tækkelsen bortreves
og ikke faae Huse her i Sognene omkastedes. Stor-
men var fra Sydvest. Den 23. atter stærk Storm fra
Nordvest. Regn og Storm afløste hinanden intil Aa-
rets Ende. Gud være lovet, som lod os naae denne
efter mange og store Beviser for hans naadige Vare-
tægt og Beskiermelse, ja, utallige paa hans vedvarende
Faderlighed imod os. I Tillid til ham træde vi med
glad Frimodighed et nyt Aar i Møde.

Den 31. December 1824.

C. F. Junghans.

Aaret begyndte ligesom det afvigte endte: med Regn og vaadt Veyrlig, der for det meeste vedvarede Maaneden igiennem og strakte ind i Februar. Den 4. d. M. var atter en stærk Storm af Syd og Nordvest, der formedelst Flod gjorde stor Skade i Ribe, men endnu langt større Skade paa Vestkysten af Holsten og Jylland og strakte langt videre ind i det Hannoverske og Hollandske. — Digerne baade her og der giennembrudtes. Stor Nød var over Glyckstadt og langs op. Hallingboerne ved Husum tabde gandske alt og neppe kunde redde Livet til Føhr. Det er beregnet at over 1000 Qvadratmile Land er ødelagt i det heele, mange Mennesker og saare meget Qvæg druknede. Skaden er saare stor for de danske Stater, foruden hvad Undersaatterne have lidt paa Bygninger ved Stormen. En Collect er befalet til de vandlidte, hvilken af Andst Sogn blev 41 Rbd. 2 Mk. $6\frac{1}{5}$ Sk., af Giesten Sogn 26 Rbd. $9\frac{3}{5}$ Sk., alt Sølvmynt. Marts Maaned førte vel ikke saadan ødelæggende Storme og Oversvømmelser med sig, men i Hensigt til Snee og Frost maatte anses for den egentlige Vinter. April var mildere, May kold. Hidtil ere Kornpriserne ikke stegne, nærmere dalede. Qvæget ogsaa i maadelig Priis; vore Bank-Sedler ere forbedrede, og ventes til July Qv. Cours at blive Pari. Et nyt Statslaan er accorderet. Den 2. Juny bortkaldede Herren vor gode Biskop Hertz efter 7 Ugers Sygdom Høsten kom, Veyrliget var got, men Afgrøde i sær af Vaarkornet var formedelst indfaldende Tørvejr paa en Tiid da Regn syntes meere gavnlig, ikke efter Ønske, dog takke vi Gud for det vi fik. Kornsorterne ere efter Høsten noget i Stigende, da Høsten i andre (Lande) skal have været maadelig; endnu sidst i No-

vember gives 9 til 10 Mk. for Rug, til 7 Mk. for Byg og Boghvede og 5 Mk. for Havre, alts. HCour. — Nu er Stiftsprovst Koefoed i Ribe, Dctr. Theologiæ, bleven Stiftets Biskop. Herren give at Valget maae være velsignet, saavel for ham som for Stiftet! Vinteren har hidtil været meget mild. Kornet er i Stigen, dog ikkuns lidet, da Seiladsen er ophørt. Imod Enden af denne Maaned behagede det Forsynet at bortkalde den blide fredelskende Keyser Alexander. Broderen Constantin blev strax udraabt til at være det russiske Monarchies Enehærsker. Denne Forandring vil have en besynderlig Indflydelse paa heele Europa, ja end videre. Aldherren forbyde den at have sørgelige Følger for Folkeslægterne! Aaret endte vi til hans Priis i Fred.

Den 31. December 1825.

C. F. Junghans.

Aaret begyndte mildt og ikkuns gandske lidet Snee og heel ubetydelig Frost indfant sig Vinteren igiennem intil i den sidste halve Deel af Marts da det frøs her meget stærkt, uden at Snee var eller falt. Veiriget har i Hensigt til Storm vel atter giort nogen Skade paa Digerne, men ubetydelig imod i den afvigte Vinter. Det syntes med Aarets Begyndelse at Kornpriserne skulde gaet frem i Stigen, men Kornhandelen standsede pludselig og Priserne (faldt) dog ere de endnu ikke under afvigte Aars. . . . Vedvarende Tørhed og Nattekuld lader befrygte Skade paa Sæden. Græsset svinder daglig. Jubelfæst blev holdet 1. Pindsedag her i Riget til Erindring om Christendommens Indførelse her for 1000 Aar siden 826 ved Harald Klaks Daab. Samme Dag inførte Andst

Meenighed den nye evangelisk-christelige Psalmebog i Kirken. D. 31. May. — Tørt Veir har at regne paa vedvaret uafbrudt for os, med nordlige Vinde og klart Soelskin. Græsset paa vore Agre haver længe været borte. Havren forsvunden. Rugen særdeles meget beskadiget. I Giesten Sogn seer det dog noget bedre ud i Hensigt til Sæden end i Andst Sogn. . . . Min Rug er for det meeste saaledes, at der bør begyndes i Dag paa (at) høste den — den 1. July, dog ikkuns paa de høye Stæder i Tægterne, hvilket alligevel i Haabet af Regn udsættes. Denne Dag intræder jeg i mit 71. Aar. — Høsten er til ende hos os, under fast bestandig tørt og varmt Veir. Rugen særdeles god, men giver ikkuns lidet af sig. Bygget ogsaa got, men meget heraf var borttørret ligesom af Rugen. Havren for det allermeeste borttørret og maatte behandles som Græs. Boghveden blev bedre end kunde haabes. Aldmindelig i heele Landet forudser man Mangel paa Foeder Vinteren igiennem. . . . Saa mismodig Bonden var fra fuldent Høst, ey allene formedelst den saare ringe Kornavl men og formedelst den visse forudseete Foedermangel, saa hævedes dog Mismodet meget ved det usædvanlig milde vedvarende Efteraar; undtagen enkelte Dages mellemkommende Nattefrost og et par Dages skarpe Vind, har Veiret været saaledes at Hæste havde fult Græs til Decmbr. Maaned, og Qvæg kan endnu den sidste Aarets Dag have Underhold paa Marken. Kornpriserne ere høye. Rug 21 Mk., Byg 3 Rdlr., Havre kan ikke faaes, Boghvede intil 14 Mk. — alt Hamb. Cour. Naar man betænker at Landmanden er udmarvet, de Trængendes Tal eller Armod voxer daglig, saa ere Udsigterne meget mørke. Men Aldherren ved Midler til at hielpe.

Vor Bøn bliver derfor i Særdeleshed: At Fred for os maae iblant os selv som og udenfor os bevares. Krigens Lue har længe flammet i Grækerland og i de tyrkisk Europæiske Lande. Rusland og flere Souverainer synes nu med Alvor at vil bestemme Porten. I Portugal og Spanien raser Borger Krig. England har nu taget virksom Partie for Portugal; thi dette Rige trykkes fornærmeligt af Spanien. Frankrig er en Stat hvorudi Ilden ulmer under Asken; men — Aldherren styrer; og glade i Tillid til hans naadige Styrelse for os ende vi Aaret i Fred og rolig Hengivenhed under hans Villie.

31. December 1826.

C. F. Junghans.

Med Aarets Begyndelse infant Vinteren sig og blev alt meere aldvorlig med Frost og Sne, som forvolte vanskelig Samfærsel, og trykkede i sær de Fattige. Vinteren vedvarede med stærk Frost og megen Sne i Februar Maaned, der forøgede de Fattiges Trang og og Tal, hvortil kom almindelig Bekymring over Fodertrang der syntes at blive vis. Formedelst Hæstes og Qvægs alt forlænge Udgaende, og alt for sparsom Føde efter Indbinding, ere ikke faae creperede i Slutningen af Maaneden. Følgende Maaned medførte megen Sne og stærk Frost, der end meere forøgede Trang og Bekymring — dog, Gud være lovet! ogsaa denne tilbagelagdes, med April brød Foraaret kraftigt frem under mild Luft og got Veir, men ingen Regn. Korntrangen tiltog. Besværligheden for de Fattige blev endnu ikke for May Maaned afhiulpen i Hensigt til at faae Brødkorn i særdeleshed, allene Haabet underholdes at faae Tilførsel, denne erholdes i Juny Maaned; Tiden hengled; Luft og Veirlig føyede, Vel-

signelse viste sig paa Ager og Eng. — — De naturlige Børnekopper indfant sig i et Huus under Geising, flere Læger erklærede, at det var de naturlige Børnekopper. Huuset blev spærret, og da Vaccination paa alle i begge Sogne strax blev foranstaltet, grebe de naturlige Kopper ikke om sig. — Henimod 300 bleve vaccinerede, ogsaa i de omliggende Sogne vaccineredes, saa de naturlige Koppers videre Udbrud standsedes. Høsten kom og var god. Alle glædedes og Trangen blev afhiulpen. Med Septemb. Maaned begyndtes Skolen i begge Sognene efter den approberede Plan — ogsaa Multerne for Forsømmelser efter Forordningen, hvilket som fremmed for Sognene gjorde Indtryk paa dem. Multerne bleve indkrævede ved Sognefogderne og betalde; næste Maaned vare Forsømmelserne flere i sær af 1. Classe, og bleve af Amtmanden bestemt til 8 Rbsk. daglig for hver Forsømmelse, men da Commissionerne fandt det billigt at intercedere for Vedkommende for denne eeneste Gang, indgik man med Forbøn om Multernes Eftergivelse dette Aar for denne Maaned, saa meget meere, som det ikke havde været Gienstridighed der havde aarsaget Forsømmelserne. Mørkt ser det ud for Fredens Vedligeholdelse i Europa. I Frankrige er indvortes Tvedragt og offentlige Partier. I Spanien er Revolution. I Portugal offentlig Giæring. Rusland, England og Frankrig have antaget sig Grækerne imod Porten. Hine have ført Flaader ind i Middelhavet, der totalt slaget den Otmanske og Ægyptens forenede Flaader. Man er spændt ved at tænke paa hvad Udfaldet skal blive. Vi leve i Fred og Rolighed. Kornpriserne ere taalelige, men ventes med Fasten at stige. Qvæg er i høy Pris til Udførsel. Efteraaret har været

mildt, nogle Dages temmelig haard Frost i Novbr. med Snee aarsagede at vi beredte os paa haard Vinter, men Veirliget forandredes snart igien til mildt. Decbr. var vaad, men derhos mild, saa at Blomster sprang ud her i Haugen og Træerne fremskød Knoppe. . . . Vi ere nu ved Aarets Ende — Herren være lovet som under sin Aldmægtige Styrelse førde os til den glade af Hiertet.

31. Xb. 1827.

C. F. Junghans.

Aaret 1828 begynte mildt, og naar undtages nogle Dages stærk Frost med Snee i følge med sig har det til denne Dag været næsten Foraars Veirlig. Den 2. Febr. — Under 9. December f. A. indgav jeg allerunderdanigst Ansøgning om min Entledigelse med Pension, men Svar derpaa fra Cancelliet falt: at jeg kan indkomme med Ansøgning om Capellan; mit aftagende Helbred byder mig, snart at følge Cancelliets Forslag; imidlertid udsætter jeg det, efter min Tanke, til Sommeren, da mulig Herren er saa naadig at bortkalde mig forinden. Den 2. Marts. — Naar undtages nogen Nattefrost som intraf i April Maaned, har Veirliget været got igiennem Marts, ligesaa April og May, saa at Landmanden her har ønskeligt Haab; det skønne Veirlig for Korn og Græs vedvarer endnu igiennem Juny Maaned. I denne den 21. kom Kongen efter Troppemønstring ved Aarhus til Ribe og overnattede der; jeg var der tilstæde, fik audience ved hvilken jeg bad at maatte indsende Ansøgning til Hans Maiestæt om min Afskeed i Naade med Pension. Han gav mig det naadige Svar: „naar min Ansøgning indkom, skulde den komme i Betragtning“. Jeg indsendte den directe, dateret den 28. Juny. . . . D. 1. July. Med

denne Maanedes Begyndelse faldt det i vandigt Veyr over heele Landet. Høehøsten blev heel vanskelig, og man laae midt i den, da Kornhøsten sidst i Maaneden var for Haanden. Kongelig Resolution faldt paa min Ansøgning: „min Ansøgning kunne komme i Betragtning, naar jeg erklærede mig tilfreds med 300 Rbdlr. aarl. Pension, da jeg ikke deraf kunde have tarvelig Udkomme for mig og mine, ansøgte jeg Cappellan. Heel vanskelig var ogsaa August Maaned for Kornhøsten — først i Slutningen af den blev Veiret got og Negekornet bragt i Huus. Min Ansøgning skiænkedes naadig Opmærksomhed, efterat det allerede var publiceret vacant, erindredes mig om en Candidat V. J. A. Ramsing, jeg meldede til Cancelliet og bad ham skiænkt fortrinlig Opmærksomhed. Det lempede sig efter mig. — Han har paa nogen Tiid været hos os, er elsket og yndet af os, og har vundet Menighedernes Bifald. Hans Vocation og derpaa følgende Ordination ventes i næste Maaned. — Velsignelse af Korn aldslags har disse Sogne og i Aldmindelighed det gandske Land, og da der skeer stærk Udførsel er det bestandig i Stigende — nu koster Rugen 13 Mk. D. HC. pr. Td., Byg 8 Mk., Boghvede 7 Mk. og Havre 1 Rdlr. Deels Krige deels Misvæxt i andre Lande aarsage Prisernes Fremgang. Ingen af disse Plager føle vi. Gid de aldrig komme os nær! Med taknemmelige Hierter ende vi Aaret.

31. December 1828.

C. F. Junghans.

Januar Maaned medførte stræng Frost, ogsaa Sne, dog uden Hinder for Samfærsel. Under 16. denne Maaned (samme Dag, som jeg for 36 Aar i Kraft af

Exspectance blev Sognepræst her) blev Hr. Ramsing af Kongen beskikket at være Capellan her og forestaa Embedet paa eget An- og Tilsvær med 200 Rbd. Sølv aarlig Løn qvartaliter udbetalt ham, tilligemed alt frit i mit Huus efter Loven, alt efter min Ansøgning herom, og den 23. blev han ordineret i Ribe Domkirke hvorefter han forderligst bliver indsat af Districtsprovsten Næblerød, som udi sal. Amtsprovst Høxbroes Sted (han døde den 19. Dec. f. A.) er beskikket ogsaa over Andst Herred i Forbindelse med Giørding og Malt Herreder, han er Sognepræst til Vilslef og Hunnerup Meenigheder. I Dag den 1. Februar fungerer Hr. Ramsing som Præst; Herren beskiærme og ledsage ham fremdeles, og hans Arbeyde vorde velsignet for Meenighederne! Den 15. dernæst blev han efter Herr Provstens Begiær forestillet Meenighederne og indsad af mig, efter at han havde prædiket. Hidindtil har, paa faae milde Dage nær, Vinteren vedholdt med haard Frost og vedvarer indtil denne Dag den 1. April¹, da jeg ophører at anføre videre, og overleverer denne Bog til Herr Ramsing.

C. F. Junghans.

Junghans døde 12. Decbr. 1833. Kapellanen blev 14. Maj 1834 kaldet til Sognepræst for Ansager og blev den 16. Januar 1835 i Anst Kirke viet til Junghans's Plejedatter Anna Margrethe Borgen. 1852 udnævntes han til Provst. — Junghans's Enke døde i Juli 1845, 62 Aar gl.

¹ 1829.